

let kan føre til Forurettelſe mod Andre, og kun ad denne Vej lettes det Kongen, ſom den over Partierne ſtaaende, at tage et upartift Hensyn ogſaa til Minoriteternes berettigede Krav, fort ſagt, til hele Folkets Bedſte, thi endnu have vi ikke noget Parti her i Danmark, der kan kaldes et Udtryk for hele det danſke Folk, og heller ikke politiſke Fjævere, der kunne ſiges at repræſentere hele dette Folk, men blot Dele af Folket og enkelte politiſke Partier. Endelig kommer det kongelige Ord: jeg vil være en fri Konge over et frit Folk vanſkelig til Udførelſe under en ſtræng parlamentariſk Regjeringsform, hvor jeg ikke kan ſe Andet, end at Kongens grundlovmæssige Ret til at vælge ſine Miniſtre indskrænkes. Man vil ſaaledes, af denne min Udvikling forſtaa, at jeg ikke er i Stand til at indſe, at den abſolute Forordning om en ſtræng parlamentariſk Regjeringsform enten har Hjemmel i Grundloven eller har været tilſigtet af Kong Frederik den Syvende eller endelig efter ſit Væſen ſikker os ſtabige Forhold og hele Folkets Ret og Lærv. Naar man endvidere ſynes at ville give Miniſteriet Eneſtylden for vore uheldige Tilſtand og for de tarvelige Reſultater af vore Rigsdagsarbejder, ſaa tilſtaaer jeg aabent, at jeg deri ſer ingen Forurettelſe mod Mænd, ſom jeg ingenlunde fritager for Skyld, men ſom jeg heller ikke tillægger al Skyld, hvorhos jeg tillige i en ſaadan Beſtyldning tror at ſe en Overurdering af det høie Folkethings Skyldfrihed i dette Punkt. Dette man derimod Skylden noget imellem Regjeringen og Rigsdagen, ſaa tror jeg, at man vilde træffe Sandheden, men at lægge al Skyld paa den ene Part, ſamtidig med at den anden Part vaskes hvid, dette kan jeg ikke være med til. Jeg er mig nokſom bevidſt, at ikke alle de ærede Tilſtedeværende ſynes om denne Udtalelſe, men jeg tror, at det maa være mig ſaa velſom Enhver tilladt, iſær i et ſaa vigtigt Dieblik, at tale lige ud af Poſen. Paa den anden Side maa det maaſte være mig tilladt ogſaa at udtale min Opfattelſe af det nuværende Miniſterium, og den er da denne, at Miniſteriet uheldlukkende beſtaaer af hæderlige Mænd, der forene Retſindighed med Fædrelandskærlighed og raade over adſkillige ſærdeles bygtige, ja tilbels fremragende. Kræfter, men jeg har tillige den Opfattelſe af det nuværende Miniſterium, at dets politiſke Standpunkt ikke tilſtrækkeligt egner ſig for den tilſtedeværende politiſke Situation. Efter vor Forfatnings Ret vil der naturligt være og er der ikke ubetydelige Modſatningsforhold tilſtede mellem Rigsdagens tvende Afdelinger. Et Miniſterium, der for nieget tager Parti med et af Thingene, det være ſig Folkethinget eller Landſtinget, egner ſig ſæder min Formening ikke ret til at føre Udviklingen fremad; thi kan et Miniſterium ikke vrilige Samarbejde tilſtede ved ſaa nogenlunde at ſtille ſig imellem og over Thingene, ſaa er det min Overbeviſning, at det endnu mindre kan det ved at

indtage en for farvet Partifilling. Deraf følger efter min Overbeviſning, at en udpræget Venſtre-regjering ingenlunde vilde ſaa reform- eller fremſkridtsdygtig, ſom Udſtillige ſmaa; men paa den anden Side er det da ogſaa en Følge, at et Landſtingsminiſterium vilde ſtøde paa lignende Vanſkeligheder overfor Tilveiebringelſen af en taalelig god Samarbejde. Jeg tror nu ikke, at den høitærede Formand vil have noget derimod, naar jeg udtaler, at det nuværende Miniſterium ſtaaer for mig nærmest ſom et Landſtingsminiſterium. Som ſaadant har det nokſom viiſt ſig, hvilke Vanſkeligheder dette Miniſterium ſpæder paa i Folkethinget, hvor lidt det er i Stand til at føre og lede Folkethinget til Samfundets Udvikling og paa Reformerens vanſkelige Veie, og hvorledes vi vende hjem fra den ene Rigsdag efter den anden, næſten ſkamsulde over vort Arbejdes ringe Frugter og med et ikke ringe Tab af den koſtbare Tid. Det være nu langt fra mig at ſige, at Folkethinget overfor vore tarvelige Reſultater kan vakte ſine Gænder i Ukyldighed; Landſtinget ikke heller, men det Samme tør gjælde om det høie Miniſterium. Dette vilde efter min Opfattelſe ſtundom løſe ſin Opgave bedre, ved at være mere fremdrivende paa det noget langſomme Landſting og noget mere imødekommende overfor Folkethinget, det Thing, der kaldes at være fremgaaet af hele Folkets Valg. Hvorom Alting er, ſaa viſer det ſig ſom en ligesaa uimodſigelig ſom bedrøvelig Rendsgjæning, — Skylden ligge ſaa, hvor den vil, — at vor fri Forfatnings ſamfundsubvulſende Diemed i mere eller mindre Grad hæmmes, og at det nuværende Miniſterium i en ikke uvæſentlig Grad er hjørt ſaſt uden ret at magte at ſætte Fremſkridtsmaſineriet i Bevægelſe. Derved er der paa flere vigtige Lovgivningsomraader fremkommet en Standſning, ſom ikke er heldig, og ſom har fremkaldt en temmelig ubredt Misnøje. Det er kommet ſaa vidt imellem det nuværende høie Miniſterium og det nuværende høie Folkething, at de, iſtedetfor med nogenlunde gjenſidig Fordragelighed at drage Lovgivningsbyrden ſammen, ſnarere trække hver ſin Vej, medens deres ufredelige og adſplittende Samliv forplanter ſig Landet over, hvorved Frihedens ventede Beſignelſe høilig maa lide. Jeg ſer en Ulykke — det er ikke nogen Overdrivelse — i Fortſættelſen af en ſig Tilſtand, og jeg tør ikke haabe at ſe denne Tilſtand ſynderlig forbedret igjen under det nuværende Miniſterium. Lige overfor denne uheldige Tilſtand, og efter den Skildring, ſom jeg har tilladt mig med fuld Nabenhed at give, er det en Selvfølge, at jeg ikke kan tro det at være i Fædrelandets Interelſe, at det nuværende Miniſterium forſætter ſom ſaadant. Men paa den anden Side vil det ogſaa være fremgaaet af min Udtalelſe, at heller ikke et udpræget parlamentariſk Miniſterium — forſtaet efter den gængſe Opfattelſe — vilde kunne fyldeſigjøre de Krav, ſom